

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1660/2024
20.06.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Марије Терзић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Тодоровић, адвокат из ..., против туженог АД Аеродром "Никола Тесла", чији су пуномоћници Бранислав Живковић, Небојша Самарџић, Милош Б. Милошевић, Ана Поповић и Иван Љубисављевић, адвокати из ..., ради преображаја радног односа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3294/20 од 28.10.2022. године, у седници одржаној 20.06.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3294/20 од 28.10.2022. године и предмет **ВРАЋА** истом суду на поновно одлучивање о жалби тужиоца.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 241/17 од 12.03.2020. године, исправљеном решењем истог суда П1 241/17 од 29.11.2022. године, ставом I изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд, као незаконито, поништи решење о отказу уговора о раду генералног директора туженог бр. .. од 10.12.2017. године, којим је тужиоцу на радном месту „..." у организационој јединици за ..., отказан уговор о раду бр. ../2016 од 18.07.2016. године, због истека рока на које је заснован радни однос на одређено време у трајању од 24 месеца, као неоснован. Ставом II изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је он засновао радни однос на неодређено време са туженим, почев од 13.02.2017. године, као неоснован. Ставом III изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца који се односи на накнаду трошкова поступка у укупном износу од 177.000,00 динара. Ставом IV изреке, усвојен је захтев за накнаду трошкова поступка туженог, па је тужилац обавезан да туженом исплати износ од 218.250,00 динара, са законском затезном каматом на тај износ од дана када се стекну услови за извршење, па до исплате.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж1 3294/20 од 28.10.2022. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Трећег основног суда у Београду П1 241/17

од 12.03.2020. године, у ставу првом изреке, тако што је поништио, као незаконито, решење о отказу уговора о раду генералног директора туженог бр. ../2017 од 10.12.2017. године, којим је тужиоцу на радном месту „..." у организационој јединици за ..., отказан уговор о раду бр. ../2016 од 18.07.2016. године, због истека рока на које је заснован радни однос на одређено време у трајању од 24 месеца. Ставом II изреке, преиначена је пресуда Трећег основног суда у Београду П1 241/17 од 12.03.2020. године, у ставу другом изреке, па је утврђено да је тужилац засновао радни однос на неодређено време са туженим, почев од 13.07.2017. године. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Трећег основног суда у Београду П1 241/17 од 12.03.2020. године, тако што је тужени обавезан да тужиоцу на име трошкова парничног поступка накнади износ од 177.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу четвртим изреке, па је одбијен захтев туженог којим је тражио да суд обавезе тужиоца да му по основу накнаде трошкова поступка исплати износ од 218.250,00 динара, са законском затезном каматом од дана када се стекну услови за извршење до исплате. Ставом петим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име трошкова другостепеног поступка накнади износ од 24.700,00 динара. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је доставио одговор на ревизију туженог.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11...10/23), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), па је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом туженог не указује се на неку другу битну повреду прописану одредбом члана 407. став 1. тачке 2. и 3. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је закључио први уговор о раду на одређено време са туженим у трајању до 24 месеца, са почетком рада 13.02.2015. године на пословима „...". Потом је између парничних странака 18.07.2016. године закључен нови уговор о раду под бр. ../2016 на период од 8 месеци, са почетком рада 08.07.2016. године, за обављање послова "...". Закључењем тог уговора престало је важење уговора о раду бр. ../2015 од 12.02.2012. године, из разлога усклађивања са новим Правилником о организацији и систематизацији послова код туженог усвојеног 31.05.2016. године. Након тога, тужени је решењем бр. ../2017 од 10.02.2017. године констатовао престанак радног односа тужиоцу, закључно са 12.02.2017. године, јер је протекао рок од 24 месеца укупног радног ангажовања, рачунајући и време проведено на раду по основу првог уговора о раду. По престанку радног односа на одређено време, услед потребе за обављање послова привременог карактера који не трају дуже од 120 радних дана у календарској години, тужени је са тужиоцем закључио уговор о

обављању привремених и повремених послова бр. ../2017 од 13.02.2017. године, на пословима „...“. Тај уговор отказан је тужиоцу 28.02.2017. године доношењем решења бр. ../2017.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца за поништај решења о отказу уговора о раду и утврђење да је он засновао радни однос на неодређено време код туженог, почев од 13.02.2017. године, одбио, применом одредбе члана 37. став 1., у вези члана 197. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05 ..75/2014), налазећи да нису испуњени услови за преображај радног односа, пошто послови који су привременог и повремених карактера представљају облик радног ангажовања ван радног односа, а тај уговор, по мишљењу првостепеног суда, није закључен супротно члану 197. Закона о раду, јер се у конкретном случају радило о радном месту које није систематизовано Правилником о организацији и систематизацији послова бр. 32-115/1 од 31.05.2016. године, пошто тај Правилник не предвиђа радно место "...". По оцени првостепеног суда, решење туженог бр. ../2017 од 10.02.2017. године, којим је тужиоцу отказан (последњи) уговор о раду на одређено време бр. ../2016 закључен 18.07.2016. године, је декларативно, јер се њиме констатује да је истекао рок на које је засновао радни однос у укупном трајању до 24 месеца у периоду од 13.02.2015. године до 12.02.2017. године, па како тужилац код туженог није наставио да ради још пет радних дана по истеку уговора на одређено време, јер је у периоду од 13.02.-28.02.2017. године обављао послове несистематизованог радног места привременог карактера, првостепени суд је закључио да је његов тужбени захтев неоснован.

Другостепени суд је првостепену пресуду преиначио, тако што је поништио, као незаконито, решење о отказу уговора о раду бр. ../2017 од 10.02.2017. године и утврдио да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог, почев од 13.02.2007. године, налазећи да је тужени, као послодавац, комбинацијом уговором о раду и уговора о привременим и повременим пословима, запошљавао тужиоца на истим или сличним пословима, кршећи законске одредбе, јер је очигледно да је имао потребу за радом тужиоца у дужем временском периоду. По оцени другостепеног суда, ради се о злоупотреби права од стране послодавца која је забрањена, те је имајући у виду чињеницу да је тужилац непрекидно радио код туженог дуже од две године, а да је послодавац злоупотребљавао Закон о раду, следи да су се стекли услови из члана 37. став 4. Закона о раду, за прерастање радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право, па је због тога чињенично стање непотпуно утврђено.

Одредбом члана 197. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05 са изменама и допунама), прописано је да послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова са незапосленим лицем, запосленим који ради непуно радно време, до пуног радног времена и корисником старосне пензије (став 1.). Уговор из става 1. овог члана Закона, закључује се у писаном облику (став 2.). На основу одредбе члана 37. истог Закона, уговор о раду може да се закључи на одређено време, за заснивање радног

односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1.). Послодавац може да закључи један или више уговора о раду из става 1. тог члана Закона, на основу ког се радни однос са истим запосленим заснива за период за који, са прекидима или без прекида, не може бити дужи од 24 месеца (став 2.). Ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог Закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за који је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6.).

Забрана запошљавања у јавном сектору, као једна од мера фискалне консолидације, установљена је чланом 1. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 108/2013 од 06.12.2013. године), које измене су ступиле на снагу 07.12.2013. године. Тим Законом, у члану 27.е) додати су нови ставови 34. и 35., којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става Закона, радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Наведена одредба члана 27.е), став 34. Закона о буџетском систему, новелирана је каснијим изменама и допунама ("Службени гласник РС", бр. 142/2014 ... 149/2020), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2016. године ("Службени гласник РС", бр. 103/2015), затим до 31.12.2017. године ("Службени гласник РС", бр. 99/16), до 31.12.2018. године ("Службени гласник РС", бр. 113/17), до 31.12.2019. године ("Службени гласник РС", бр. 95/18 ... 31/19), односно до 31.12.2020. године ("Службени гласник РС", бр. 72/2019 ... 149/2020). На основу одредбе члана 105. Закона о буџетском систему, прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са тим Законом, примењују се одредбе овог Закона.

Дакле, одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, код корисника јавних средстава, осим у изузетним случајевима уз сагласност надлежног органа Владе, су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду, које прописују услове за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време, у смислу одредбе члана 105. тог Закона.

У конкретном случају, тужени се, у одговору на тужбу, изјаснио да је он корисник јавних средстава и да му је за пријем у радни однос потребна сагласност Комисије за ново запошљавање и додатно радно ангажовање, које се односи на број лица које тужени може да прими у радни однос, или на број лица које ангажује. Ту чињеницу другостепени суд није имао у виду при одлучивању побијаном пресудом, па није утврђено да ли је у време када су се евентуално стекли услови за преображај радног односа тужиоца из одређеног времена у радни однос на неодређено време у смислу одредбе члана 37. став 6. Закона о раду, постојала сагласност надлежног органа Владе дата туженом за запошљавање и додатно радно ангажовање, или то није случај, а од те чињенице зависи одлука о тужбеном захтеву тужиоца.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од његовог исхода, у смислу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку потребно је да другостепени суд при поновном одлучивању о жалби тужиоца, поступи по налогу из овог решења, како би имао могућност да донесе правилну одлуку.

На основу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**